

Masüras : idill radiofonic in trais acts

Autor(en): **Peer, Andri**

Objektyp: **Article**

Zeitschrift: **Annalas da la Societad Retorumantscha**

Band (Jahr): **68 (1954-1955)**

PDF erstellt am: **17.07.2024**

Persistenter Link: <https://doi.org/10.5169/seals-221554>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern. Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

Masüras

Idill radiofonic in trais acts

dad Andri Peer

Persunas:

Raquintader (bariton)

Barba Töna, cheu d' alp dad Urezza

Flurin, cheu d' alp dad Urezza

Reto

Chatrina

Mengia, duonna da Flurin

Duosch

Prüm mat

Seguond mat

Prüma matta

Seguonda matta

Chasper da Surröven, vegl paur

Nina, quinada da Mengia

Jelscha, veglia paura

Joannes, signun

Valentin, chandan

Cristal, paster grond

Plaschin, paster pitschen o trosser

Peider

Tumasch

Annamengia

Turtea

Ursulina

Giuventüm, uffants, pövel

} lur uffants

} giuvens

} giuvas

Lö:

I act: ad Ardez

II e III act: Alp Urezzas

fin dal III act: in cumün

ACT I

RAQUINTADER:

Quai cha vus dudivat ais la rumor da l' En giosom la val. Id ais amo s-chürantada not, be las stailas fan ün zich cler, tant chi 's vezza la rotschada spessa da las chasas e 'l mantun s-chür dal muot Chastè. Ün sibel frais-ch schuschura tras ils larschs dal god San Steivan. E lasü, dadour Bos-cha, n' haja vis a sparir be früda alch sco ün fö blauaint e dudi dalöntschezzas ils tschübels güzs dad alch clarinetta. (*L' ura da clucher batta las duos, pass d' hom in piertan, lura clocs da vaschella.*)

BARBA TÖNA:

(*da per sai*) Hmm, hmm, uschetta, üna cuppina café chod ant co ir our'd chà, quai'm fa dasdar. (*baiva*) Ebain, scha tü voust esser aint in alp Urezzas las quatter e mezza, meis bun Töna, starast far ed ir, hmm, hmm. Na cha 'ls cheus d' alp da Valmala chi han il viadi plü cuort fuossen in pè ant co tü — — Quai fuoss da 's svarguognar — — la buscha, il bastun, il chapè, — — la varà bain miss aint il vin per la pastriglia! Heiei — — (*pass in piertan, porta d' chà, pass sülla salaschada, lura clocs d' ün battaporta*) — — ohh Flurin, sü a masüras chi vain di — — Fluriin!

FLURIN:

(*strasönà*) Hai, eschat vo, barba Töna? Eu vegn dalunga, passai intant da quaiant plan vöss, eu 's tschüff oura fin aint illa Sassalma. (*pass*)

RAQUINTADER:

Paca pezza plü tard as sclerischa üna fanestra vi la chasa da Flurin e bütta sa glüm cotschnainta sülla fatschada vidvart.

PRÜMA MATTA:

(*clama*) Chatrina, nun est amo sü? — — Quella dorma sco üna muntanella! Taidla, eu vegn amo a culaziun i lura at clama ant co ir. — —

MENGIA:

Guarda be cha teis fraret nu passa amo da casü sainza culaziun.

CHATRINA:

(*dad ot*) Mamma, han Reto e Duosch eir da gnir fingià uossa cun mai o pür cun la puobanaglia?

MENGIA:

Mo, chara figlia, scha tü sbrajast uschè, schi sgür chi sun eir els sduogliats, perchè her saira hana dit da vulair ir adurezzas aint in Urezzas.

CHATRINA:

Mobain, schi vegnan dalunga aise bun; spettar sün els nu spetta.

DUOSCH:

Vezzast qua, mamma, i voulan adüna ir sulettas. Nesa ch' eu sa chaminar bain?

MENGIA:

Mo bundi meis figlin, guarda co cha tü sast star sü cur chi 'd ais dad ir a masüras. Ve nan e di bundi a ta mamma. (*bütsch*)

CHATRINA:

Pel pitschen am füssan amo istess, mo Reto e seis pluoders han be dad ir sfuond i scutarlond che cha nussas discurren.

DUOSCH:

Quai nun ais gnanca la vardà, nus vain güsta peida da tadar vos bagliaföz. Mamma, scha tü savessast che bella channel cha nus vain fat aint a . . . , tuot be cun la manera e cul curtè. Chi sa sch' ella tira?

CHATRINA:

Schi adieu, eu vegn a verer sch' Ursina ais parderta.

MENGIA:

Taidla, ma figlia, uossa cha tü o 'l battaporta vaivat sdasdà ils puobs, schi spettast eir ad els; vussas eirat eir cuntaintas da pudair ir aint in alp in cumpagnia.

DUOSCH:

Va tü be, chaïsch da las preschas, nus eschan buns dad ir sulets, nesa Reto?

RETO:

Lura pudessan forsa far eir amo ün mürin da la vart suot per cha la chanal nu 'ns schlischa gio per la foura — —

MENGIA:

Eu nun ha jent cha vo iat giovond per quella gripa intuorn, meis mats. Scha vus tadlaivat a vossa mamma giaivat cullas mattas, inschinà gnanca nu chattaivat la marena a mezdi.

CHATRINA:

Schi gnit dimena lumbarduns!

TUOTS TRAIS:

Adieu mamma, chau mamma (*porta, pass; ün gial chanta. Il sain suna (sain da di).*)

RAQUINTADER:

Be illas giassas las plü strettas aise amo s-chürin. Nan pel vout dal tschêl bütta il sulai seis immens ventagl da glüm sco milliuns puolvrins impizzats; eir la pizza tschüffa chaplinas d'or chi vegnan plü grondas ad ögl vezzond; uossa da 'l fö ad alch nüvlinas leivas sco flomma e 'ns porta seis grond regal: IL DI.

E tadlai, il cumün as sdaisda dal tuot (*gial chanta*), ils chamins fümman dretsü aint in l'ajer da la daman e dan perdütta da las bravas masseras chi travaschan in lur chadafös. Fingià clama il chavrer (*corn dal chavrer, s-chellöz da chavras, corn*) mo pel fuond intuorn nu 's vezza ingün: hoz ais di da masüras.

ACT II

(*Sün alp*)

CRISTAL:

Che crajast signun, eu per mai vegn a rablar, cha 'ls chadalps nu 'm hajan amo da chattar avant teja.

SIGNUN:

Mo schi va pür, id ais passà las quatter; muscher nu muschaina perquai plü bod co 'l solit.

CRISTAL:

Quai, Töna e seis cumpogns sun tant chajafös, quels füssan buns da partir la saira avant, mo cur chi zappan in teja han

mias dad esser avant stavel, quai ta dia, e i nun ha da mancar üna!

SIGNUN:

Va be, eu schrantun gio eir a tschella gianüra. (*pass e clocs*)
Valentin, o Valentin, sü! (*da bass*) Che cha quai po giaschair.
O Valentin, our da la busacha, chi 'd ais qua fingià mez il cumün! Sü, dormigliuns dal trenta, e tira l' uraglia eir al trosser!

VALENTIN:

(*as stenda süil strom*) Uahhh, che giaschüda — — ed insömgià m'haja sco ün angel — — ahh, scha savess be tgnair adimaint tuot — — eu d' eira ün girun e svoliva cun ün clap toc charnpüerch aint illas griffilas.

PLASCHIN:

Mo va, va!

VALENTIN:

Sapperlottina, hoz aise di da masüras, ö là, Plaschin, gio da maschun cha hoz vezzast glied sco erba; tschà, strusch'ora la tschierpla cha tü hast amo ils ögls plain sön. E guarda che di da bellezza, ün di sco üna gromma ta dia, gnanc' üna nüvlina sur tuot l' alp e 'l chamuotsch grand tacha eir fingià cavia vi da la blaisch. Vè e guarda, ün di da signuors, cha schi riva amo mia cusdrina cun alch bun aint il chavogn schi craja bod cha meis sömme tuorna.

PLASCHIN:

(*sönantà*) Che s-chellom ais quai? (*s-chellas*)

VALENTIN:

Cristal vain fingià cullas vachas. Quel ha eir preschas hoz. Fa e vè, cha nus vain da far eir nus ils mans plains fin cha quels da cumün capitan.

SIGNUN:

Tü Plaschin va oura amo per alch bravs fessals, lura güda a rablar a Cristal. (*cloms da paster: hü sassa, etc., talacs plü svelte e plü plan, üna buna pezza*).

PLASCHIN:

Duos homens vegnan fingià sü dal god.

SIGNUN:

Cha quel veider da Töna gnia aint adura sco chadalp vessa scummiss. Mo spett' i guarda, paca pezza davo riva eir bler femnom.

PLASCHIN:

E dafatta ils uffants vegnan fingià uossa, guardai là oura.

SIGNUN:

I's dschess chi nu vessan di avuonda per far baldori. Mo bain, masüras aise be ün di in tuotta stà, e'l passarà bain eir quel cun bell' ora e buna glüna. (*tanteraint cloms da paster e s-chellas*)

VALENTIN:

Uossa pona lura gnir cur chi voulan, nus eschan parderts.

SIGNUN:

Trosser, nan culla stadaira! (*clocs metallics*) e quà vessan il palperom da tabellas; uossa fa amo giò piz a duos risplis — lura eschan armats.

PLASCHIN:

Guarda be co cha n' ha glüschantà bain la stadaira cun siblunin, 'la para be ün argient.

VALENTIN:

Tü est ün fegher, uossa scha las vachas nu tegnan inavo il lat, schi da nus nun haja mancà.

SIGNUN:

Eu craj cha Cristal nun haja pavlà her be palü marscha; per ün pêr noudas stuna bun, e scha la Culomba nun ha durmi mal schi a quels da l' alp Valmala laina amo muossar ingio chi sun las Urezzas.

PLASCHIN:

Mo in Valmala aisa trais maschels cun vachas sü da la Bassa.

SIGNUN:

Lascha pür chi hajan, meis pitschen, mo scha ma Culomba e ma Ritscha e forsa la Gronda dad Andreja Puzöl nu schlaffan gio lur 15 noudas, di cha 'l signun saja ün pluffer.

(L' üsch da teja fa crec.)

BARBA TÖNA:

Il bundi a nos signun!

SIGNUN:

Mo bundi barba Töna, guardai be quia, vus eschat chazzer adura sün qua, bod süls terms da la Svizzra; scha vus nu füssat baint aint ils ons pudessat amo ir a far cuntribanda cun vossa chomma dal trenta.

BARBA TÖNA:

Va toc nar, ün chadalp chi s' indrumainza via il di da masüras tocca cavia aint il tschoc dals chucals. Schi cura pudaina dar l' attacha?

SIGNUN:

A las quatter e mezza schi s'ais dret. — Bundi Flurin!

FLURIN:

Eschans Joannes, cura vaivat mus her saira?

SIGNUN:

Da las tschinch a las set sco oters dis.

BARBA TÖNA:

Ed ingio vaivat paschlià, Cristal?

CRISTAL:

La costa vers Urschai.

BARBA TÖNA:

Mo insomma, quai nun ais üna noscha strivla. Perche savai-
vat Joannes, a chasa cun varguogna nu lessan ir.

SIGNUN:

Aua nu possa büttar aint, mo alchet rablarana gio — —
la not ais statta vaira choda.

BARBA TÖNA:

Bain, lura cumanzaina a muscher, intant rivarà eir Jon a portar aint. Jelscha da Fulun d'eira pac toc davo nus; quella ha da portar aint il prüm.

SIGNUN:

Sü a muscher meis mats! (*clocs da quagls e sadellas, lura schlip-padas da lat, lura canera, vuschs da duonnas ed uffants*).

TURTEA:

Mo bundi barba Töna. Eschat fingià qua cun vossa chomma crotscha?

BARBA TÖNA:

Guardai cha sa douvrar eir tshella crotscha scha vus vaivat sguozchas.

GIUVNAS:

Uej! Uej!

BARBA TÖNA:

Eu n' ha badà bain avuonda cha vus laivat rivar in teja ant co mai, mo pür cha vus sapchat, barba Töna nu patischa cha las femnas t' il tschüffan oura.

JELSCHA:

..... ne chi t' il tschüffan aint! — —

BARBA TÖNA:

Tascha Jelscha cha tü vainst eir plü veglia e plü narra. At verer currind as vessa bod dit cha tü hajast per marus ad ün dals pasters.

JELSCHA:

Scha n' ha fat davorouda schi sgüra brich per gnir a bratschettas cun tai e tia crotscha, hi hi hi hi, parast be ün dirigent cun quist schnat steccal; i manca be amo il frac cha tü vaivast aint da giuven a Firenze; quel vess fat parada sü qua.

BARBA TÖNA:

Va va, tü trumbetta sbügnada! Va uossa oura per teis lat e guarda ch' el cuverna almain il fuond dal quagl.

JELSCHA:

Voust rafüdar da 'm tantar. Id ais da sort aint avuonda per catschar laint teis creppun fin pro 'l cularin.

BARBA TÖNA:

E scha tü nu rivast da portar t' impraista jent ma crotscha.

JELSCHA:

Cun quella poust tschüffer da quellas plü giuvnas scha tü est bun; eu m' ha adüna m' imperchürada da tocker man crotschas. — — (*homens rian*)

VALENTIN:

Quella nu 's resta debit üna suletta, e quai ais amo viscal ed alleger cun seis 66 ans (*vuschs e baldoria*).

BARBA TÖNA:

Uossa ma glied, cur chi vegnan aint cul lat voul quai ün zich quietezza in teja. (*lait vain svödà aint in la sadella*.)

VALENTIN:

(*dad ot*) Armon Tatsch, vacha Flora 55.

FLURIN:

55!

BARBA TÖNA:

I nu cumainza mal. (*svöda lat*)

JELSCHA:

Schalchet 38.

FLURIN:

38!

JELSCHA:

Eu nun ha vuglù rumper ta bella crotscha cun portar aint, mo güst l' ultima varguogna nu fa neir ma trimetta cun seis 38!

NINA:

Sar chadalp, pudaina no femnas far il caffè per la cumpagnia, o voul quai forse üna dumonda per scrit?

BARBA TÖNA:

Tü Reto pudessast ir svelta our in cumün pro ma duonna e far dar our da scrivania quel palperi blau ed il vaider da tinta alba, intant pon las giuvnas far piz ad üna penna d' amblana!

NINA:

Sar vaschin, e nu savaiva cha vus vessat l' avaina da poet; i 'm para cha ni vus ni Jelscha nu sajat uschè legers a chasa!

ANNAMENGIA:

Almain chi 's pudess far ün tschigrun culla buna glüna e tour aval, lura minchatant tagliar gio ün tockin. *(tuots rian)*

NINA:

It vo mattas vi la funtana per trais sadellas d' aua; üna vouta staina far eir il caffè, o bricha, sar Joannes?

SIGNUN:

Schi, chara leua, da bunura voul quai, mas mattas, ün brav caffè cun lat, a mezdi lura be lat, scha las vachas nu sun amo süttas.

NINA:

Chi fa jo jals?

PEIDER:

Lascha far a mai, cha sa far jo da quels chi tschüffan fö be sulets.

TUMASCH:

Ün' orma d' chan, al fa jals d' üna bellezza, leivins leivins, chi t' il svoulan our da man appaina finits. *(tuots rian)*

VALENTIN:

Cloutergüz 63.

FLURIN:

63! Aha!

BARBA TÖNA:

79, Culomba da Jachen Stupan!

FLURIN:

79!

SIGNUN:

Hast viss! Spettai be, quista saira ais il quagl massa pitschen. — Mo quants uffants chi sun qua, bod a pêr ed a pass cul sulai; vaivat gnü temma chi gnia scumandà dad ir a ma-süras?

CHATRINA:

Nus eschan gnüdas aint in ün'ura e tschinquanta minuts!

PRÜM MAT:

Nus eschan passats avant a tschinch rotschas!

CHATRINA:

Scha nus nu vessan gnü ils pitschens cun nus, nu 'ns vessat tschüff oura.

RETO:

E scha nus nu vessan fat la sguainta als tshiervis da la Sassalma, schi vessan tschüff oura a tuots.

SIGNUN:

Uossa meis chars, it oura cha vus vaivat lö tuot la val Tasna per giovar, qua eschat in peis a la paisa. It vidvart la teja; là vezzaivat a paschliar tschinch chamuotschs sün tschella costa; duos sun bod albs.

(güvels e trapplignöz, uffants davent)

PEIDER:

Quia suot quist dschember vain ün bel gnieuin ingio ch'ingün nu' ns vezza. Da 'm teis man!

URSULINA:

Cun gnir da quiaint n'haja adüna guardà scha nu vezzess teis fazöl cotschen, e quel toc cha la via va sper l'aua, parai-va be cha la val clomess cun tia vusch »chidon, tü nu'm tschüffast, chidon tü nu 'm tschüffast!«

PEIDER:

Schi uossa at tschüffa, tü stria. Sast, cun passar n'haja büt-tà aint ün crap chi sa discuorrer per at far ün segn.

URSULINA:

Da 'm ün bütsch, Peider. (*pausa*) O tü, scha tü savessast co ch' eu t' n' ha jent — — —

PEIDER:

Nu dir uschè, uoss'am voust avair jent, mo perche est statta uschè crudela tschella dumengia cun ir a far laina, di?

URSULINA:

Peider, eu nu 't laiva far mal, eu sun üna pluffra. Sast — — eu n' ha be cret — — cha tü, cha tü pudessast t' inamurar in ün' otra — — e perquai — — (*schgnicla*)

PEIDER:

Che cha tü vast a stübgjar oura, mo t' haja fat tüert, Ursulina?

URSULINA:

Na, tü est uschè ün bun, ed ün bel, ed eu n' ha adüna tema — — —

PEIDER:

Ah, tü nu sast quant cha 't vögl bain, tü nun hast senti gnanc' üna sbrinzla, taidla, eu t' impromet — — —

URSULINA:

Nögl' imprometter, Peider — —

PEIDER:

Schi, uossa cha quel pled m' ais schmütschà, uossa dà 'm tuots duos mans, guarda il sulai chi cucca qua tras las manzinas, doda cajó la leida canera dals uffants, hoz e quia in quist bel lö, ingio cha nus eschan be eu e tü (*comoss*) at imprometta cha mâ nun at vögl bandunar.

URSULINA:

O Peider!

PEIDER:

Ursulina? Voust esser mia duonna?

URSULINA:

Peider, Peider, tü nun hast dabsögn cha respuonda, legia pür la resposta aint in meis ögls.

PEIDER:

Tü dist da schi, o chara, eu güvl, eu vegn our d' clocca, eu nu sa ingió siglir, dist da schi — — taidla, cura laina dir oura?

URSULINA:

Cur cha tü voust, dschain forsa a Nadal.

PEIDER:

Amo quist'eivna vegn eu pro teis bap a dumandar. Ve uossa, giain aval, cha fors' ans tscherchan per chantar. Ve, mia spusa.

(tüba)

JELSCHA:

La masüra ais fatta; trais noudas damain co Valmala, mo il lat da las Urezzas vala duos jà tant — — —

BARBA TÖNA:

Quatter noudas daplü co jo Valmala o eu vögl am stramüdar in üna tschücha marscha.

SIGNUN:

Stat intant cul buonder, fin d' saira nun as poja dir nügliä.

NINA:

Gnit, uossa ais ura da far culaziun, il caffè savura fingià d' üna pezza.

ANNAMENGIA:

Uej, sar Chasper da Surröven ais eir rivà, scha vo eschat qua nu manca plü ingün. Vaivat stüz la linterna da pel muntanella cun gnir da cusü?

CHASPER:

Cur chi s' ais giuven aise bun trottar, tü bella fruos-cha, spetta, cha tü hajast il fol plü vegl schi perdarast eir ün zich la baja. Mo hoz doda jent ta s-chella, ve nan cha 't dun üna branclada!

ANNAMENGIA:

Dalur na, cun quella barba sco üna scua da perchas.

(tuots rian)

TURTEA:

Schi chantain üna chanzun per clamar a culaziun. Cul stomi
vöd resuna quai sco tants giuns!

(*chanzun*)

RETO:

Bap, nu mangiaina bod, a mai vegna la papardà.

CHATRINA:

Ve Duosch, e güda 'm a paquettar oura. Ras'oura quel
mantin cha possa metter lasura la marena.

DUOSCH:

Minauara, quants ouvs cots a dür, ve Reto cha no train
a cazzas! (*cloccs dad ouvs!*) — Tü hast pers — —

FLURIN:

Chi voul ün toc salsiz o schambun cot?

DUOSCH:

Bap, eu vess plü jent grassins.

FLURIN:

Eu sa bain cha tü est quel dal dutsch, mo sast figlin, ils
grassins mangiaina davo.

PLASCHIN:

Eu n' haja da mangiar cun vo, ha dit il chadalp.

FLURIN:

Schi schi, pür ve e sezza gio e mangia brav cha tü varast
tschüff fom.

DUOSCH:

Hast eir tü jent grassins? (*tschels rian*)

CHATRINA:

Da nan tia cuppina, bap. Qua aise amo caffè chod.

RETO:

Ah, che buna culaziun, be chi fuoss mincha di masüras.
(*tschels rian*)

CHATRINA:

Tschüffai, tschüffai quella baschadella, ch' ella roudla gio per la costa! — — Amo ün öv, Plaschin?

(la rumur stalivescha planet)

FLURIN:

Guardai cha la giuventüm as raduna per dar üna chantada.

ANNAMENGIA:

(scuttond) Has vis che ögliadas cha Peider e Ursulina as dan. Là haja tschüff fö da gust, guarda be co ch' ella ais gnüda cotschna cur cha l' ha badà cha nus discurren dad ella.

TURTEA:

Mo di, eu vaiva adüna cret cha Peider fess bella tschera a ta cusdrina.

ANNAMENGIA:

Quai sarà stat üna finta. *(magister dà aint il tun)*

(Chanzun)

ACT III

BARBA TÖNA:

Il pas-ch ais propcha bel ingon. I s' inacordscha chi ha plo-vü bler in gün.

CRISTAL:

Schi 's pudess scrappar amo quella costa là via, schi là dess' oura pavel amo per divers dis.

FLURIN:

No staràn sà gnir aint quist on chi vain a far oura las vias in lavur cumüna!

SIGNUN:

E che dschaivat dals vadels?

CHASPER:

Meis s' ha fat bain, eu craj uossa listess cha t' il tegna per taur; l' ha ün sacra bel cheuin — — ve Lux, ve — *(vadè fa: mööhh!)*

FLURIN:

Mia vadella ha bain stuvü perder la s-chella.

SEGUOND MAT:

Perche dovraivat las cuts?

Eu t' illa n' ha dafatta chattada, mo nu sun stat bun da cumodar, l' ais vi 'n teja, scha vo t' illa laivat tour oura!
(mööhhh)

BARBA TÖNA:

Ingio mâ sun ils puobs?

CHASPER:

Ne vezzaivat lagió chi Giovan.

RETO:

E uossa: che laina giovar?

PRÜM MAT:

Als mantuns?

SEGUOND MAT:

Abah!

PRÜM MAT:

A tatsch?

RETO:

Alla bescha taschina!

TUOTS:

Dai, giovain a la bescha taschina!

PRÜM MAT:

Ollà!

CRISTAL:

Chi es quà?

PRÜM MAT:

Martin dals quagls!

SEGUOND MAT:

Perchè dovraivat als quagls?

PRÜM MAT:

Per portar aua!

SEGUOND MAT:

Perche dovraivat l'aua?

PRÜM MAT:

Per bognar las cuts!

SEGUOND MAT:

Perche dovraivat las cuts?

PRÜM MAT:

Per güzzar ils curtels!

SEGUOND MAT:

Perche dovraivat ils curtels?

PRÜM MAT:

(vusचना) Per mazzar a tuot la bescha cha vo vaivat!

SEGUOND MAT:

Scha tü est bun — — — —

TUOTS:

(trapplunöz e sbrasj tanteraint) Tegna ferm, davent cul uors!

RETO:

Bravo paster! *(uors sbraja: uuuh!)*

PRÜM MAT:

Eu n' ha sdrappà oura trais charbeschs, uossa t' ils maglia, uuhh!

TUOTS:

Bähhh, bähhhh! *(la tüba suna)*

SEGUOND MAT:

Il paster cloma, giain.

CHATRINA:

A giantar, quels chi vegnan massa tard nu tschüffan plü nüglia. *(ruppettada dals puobs e cloms: a giantar!)*

BARBA TÖNA:

Chars masüraders, uossa cha nus vain giantà sün nossa bell' alp schi lessa sco chadalp far ün' eviva a nossa famaglia,

chi ha perchürà uschè bin nos muvel e 'ns dat bels pul-
maints.

TUOTS:

(ün davo l' oter)

Viva la famaglia d' alp!

Viva il signun!

Viva il paster grond!

DUOSCH:

Viva il trosser!

TURTEA:

— — ed il chandan!

TUMASCH:

Vo pudaivat dumandar üna chanzun.

SIGNUN:

Mo schi per mai pudessat chantar »Our il plan Tiral«

(chanzun!)

TUMASCH:

Guardai, i 's vezza a gnir quels da Valmala. *(güvels e tschüvels)*

RAQUINTADER:

Il sulai ais fingià passà bainquant il mezdi. Las sumbrivas dals larschs cumainzan a crescher. Las vachas stan a chomma là aint suot Urschai e rumaglian quaidas. La giuventüm s' ha fatta sü e fuorma il rinch per sotar l' allemanda. *(alch tacts our da »l' allemanda«).*

Ils homens però han lur gö tradiziunal da las plattas. Avant-mezdi hana masürà il lat e uossa masüran las forzas. Terza cunter terza! Las plattas svoulan cun früda e precisiun e l' anguocha da guadagnar ais gronda. *(clocs da plattas e cloms sco: »bravo Chasper! Tira bain Flurin«.* Terza Bügl sura ha guadagnà la partida, la miola cul »Steinsberger« va in rouda. *(impringias, evivas; chanzun dal cor viril.)*

Mo che mâ tambas-chan ils uffants là sü pro quella tschücha? Eu vez a s' alvantar ün fümin dubius. Giain sü ün sigl a verer.

PRÜMA MATTA:

Uossa vaina pardert tuortinas da papparotta, duos assadas plainas e vo puobs valanüglias nu vaivat amo gnanca fat fö!

PRÜM MAT:

Va tü e sana il diavel cun laina bletscha! Quist' assa vaina stuvü strar davent dal san dals püerchs.

PRÜMA MATTA:

Il signun as darà!

RETO:

Schi provain amo 'na jada. Duosch, dà nan la claviglia e plaja intuorn la corda. Tira tü Plaschin da tschella vart.
(*tschüblöz dal lain chi vain trat intuorn*)

TUMASCH:

Forza puobs! No da noss ons nu laschaivan spettar las mat-
tas.

RETO:

Tira Plaschin!

PLASCHIN:

Tira Reto!

PRÜMA MATTA:

Guarda co chi füma!

PLASCHIN:

Sana sana al diavel, chatscha 'l our dal stavel!

PRÜM MAT:

Quia dess avdar be Dieu chi perchüra tuot il mieu!

TUOTS:

Quia dess avdar be Dieu chi perchüra tuot il mieu!

RETO:

Fö, fö, uoss' haja tschüff la tschücha, nan culs jals, nan cun tioula!

ILS MATS:

Meis ha tschüff, fö, juhui, fö, eu cuor ad impizzar il furnel.
Gnit! (*cuorsa*)

SIGNUN:

Eu sun il signun dad Urezzas. Vus cugnuoschais fingià mia vusch, hoz suna ün paet la mamma da quista allegra brajada! Ils puobs varan bain fat alch baschattas. L'an passà hana lià bindels blaus vi da las cuas dals salvonurs! . . . e terzon hana miss ün puogn plain furmias suot il nas dal chandan, intant ch' el faiva seis sönin. — — — Eu tir la panaglia dudivat. (*panaglia*), üna brava panagliada gromma quai dess sias 20 noudas painch. Ma scha vo crajaivat ch' eu fetscha painch fallaivat.

Nanananana, quista gromma va tuot gio per las gulas umbrasas da meis chars masüraders, gronds e pitschens. Mo quel latmilch t' ils dun eu jent, savaivat. Painch pudaina far amo tuotta stà co chi cuorran nanpro cur ch' eu clam: »latmilch«.

(*clama*): »L a t m i l c h !«

(*rupettada!*)

UFFANTS:

Latmilch, latmilch!

SIGNUN:

Vaivat viss, uossa bainin ün davo l' auter. Nan la coppina! Tü chandan tir' il cucun e guarda ch' ingün nu tira a la cuorta.

PRÜM MAT:

(*suplichond*) Amo üna jada, sar Joannes, eu vev' aint be pac avant!

SIGNUN:

Oh, schi laschai pro eir a sar Chasper! Nu vezzaivat ch' el ha amo la coppina vöda, toc umbrasuns.

SEGUOND MAT:

Quà la coppina da sar Chasper!

SIGNUN:

Quist ais l' ultim schlich, dessa tschüffer ad ün e til metter aint illa panaglia? — Spettai!

PRÜMA MATTA:

Uuuh na, mütschi, mütschi, l'ans chatscha ain illa panaglia. (*mütschan*)

SIGNUN:

Mo ant co ir inoura ans chantarat bain amo üna chanzun?
(*chanzun dals uffants*)

TUMASCH:

Schi adieu signun, adieu pasters, nus tuornain planet a chassa, stat bain!

TURTEA:

Fat üna buna stà e datt'ans üna brava scheplcha. (*rier*)

PLÜSSAS VUSCHS:

Adieu stat bain, adieu, etc. etc.
(*els s' alluntaneschan cun chant e güvels*)

RAQUINTADER:

Intant il sulai mütscha fingià davo Cler via ed in paca pezza saraja saira. Las vachas rivan dal pas-ch, rabladas da Cristal, e bainbod fan paurs e pauras la seguonda paisa. Pür la seguonda mulschüda deciderà tanter Valmala ed Urezzas, perchè la saira dan la Ritscha, la Colomba e la Gronda lur record, suvent ün liter daplü co la daman. Quala sarà la zendra? — Scha vus laivat savair, schi it be gio in cumün ingio cha la gliעד senza süls bancportas e spetta be impazienza a rivar las stafettas culla nova.
(*discurröz*)

NINA:

Guardai chi vegn quel da Valmala! (*pass in cuorsa*)

TUMASCH:

(*sadiond*) Tadlai, la Diana ha dat 75 e la Maruna 89. Urezzas varà pers.

GLIEUD:

89 la »Maruna? — Uossa riva la stafetta d' Urezzas, Flurin, il chadalp svessa!

FLURIN:

(*sadiond*) Ah, eu vez cha Valmala ais bel e quà, eu pudaiv' ir plü plan; nus varan pers.

NINA:

Quinta, quinta — — — —

FLURIN:

La Colomba — — ha dat 81 — — e la Flora — — 84!

TUMASCH:

Valmala ha battü, Valmala ha 89!, üna nouda daplü.

CHASPER:

I la gronda dad Andrea Puzzöl?

FLURIN:

La Gronda ha dat — — 91!

DIVERSAS VUSCHS:

91, Urezzas ha guadagnà, viva la Gronda!

(*la nouva cuorra e vain vi e plü debla — — —*)

RAQUINTADER:

Ushè ais darcheu passà ün di da masüras e la not t' il serra gio sco üna portuna s-chüra vers il passà. I vegnan uossa blers dis da lavur. Be las algordanzas tendschan inavo pro las leidas uras vivüdas in cumpagnia e las chanzuns e 'ls güvels d' algrezcha rebomban amo lönch aint ils cours dad uffants e creschüts. Mo la plü bella flur han ün giuven ed üna giuvna chattà sün alp e tut cun els a chasa, — — lur dascusa müstà! Quella ais la flomma viva ch' els voutan bainbod invüdar sün lur föcler e perchürar tuot lur dis sco ün sonch tesaur!

(*sunasoncha o chanzun*)

FIN